

- plánujú a realizujú jednoduché projekty v oblasti biológie,
- prezentujú a obhajujú výsledky svojej práce.

OBSAHOVÝ ŠTANDARD

Úprava časovej dotácie :

Učebné osnovy sú totožné so vzdelávacím štandardom ŠVP pre biológiu.

http://www.statpedu.sk/files/articles/dokumenty/inovovany-statny-vzdelavaci-program/biologia_nsv_2014.pdf

Časová dotácia v učebnom pláne pre **6.ročník** je navýšená o 1 hodinu.

V rámci posilnenej časovej dotácie je vyučovanie biológie zamerané na výraznejšiu prácu (do hĺbky) vo všetkých témach v danom ročníku. Obsah vzdelávania je obohatený o rozširujúce učivo, ktoré uvádzajú používané učebnice.

Posilnené sú špecifické výkony:

- žiak využíva svoje vedomosti a zručnosti pri práci s informačnými zdrojmi,
- žiak využíva svoje vedomosti a zručnosti pri práci s atlasom liečivých rastlín,
- žiak diskutuje na veku primeranej úrovni vo vybraných biologických témach o možných riešeniach nastolených problémov – hľadá alternatívy a najlepšie riešenia,
- žiak vie zostaviť a prezentovať herbár/fotoherbár liečivých rastlín,
- žiak vie zostaviť a prezentovať projekt na danú tému.

Zoznam aplikovaných prierezových tém:

PT: 1. Osobnostný a sociálny rozvoj:

- Vnímať život ako najvyššiu hodnotu.
- Pochopiť význam udržateľného rozvoja ako pozitívnej perspektívy ďalšieho vývoja ľudskej spoločnosti.
- Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k živým organizmom a ich prostrediu.
- Podporovať aktívny prístup k tvorbe a ochrane životného prostredia prostredníctvom praktickej výučby.
- Posilňovať pocit zodpovednosti vo vzťahu k zdravému životnému štýlu a k vnímaniu estetických hodnôt prostredia.
- Schopnosť vnímať a citlivo pristupovať k prírode a prírodnému a kultúrnemu dedičstvu.
- Prehľbovať, rozvíjať a upevňovať hodnotový systém v prospech konania smerom k životnému prostrediu.

- Rozvíjať schopnosť kooperovať v skupine, deliť si úlohy, niešť zodpovednosť.
- Rozvinúť morálne vlastnosti žiakov, tvoriace základ vlasteneckého a národného cítenia.

PT: 2. Environmentálna výchova

- Rozvíjať si spôsobilosti, ktoré sú nevyhnutné pre každodenné konanie a postoje človeka k životnému prostrediu.
- Rozvíjať spoluprácu pri ochrane a tvorbe životného prostredia na miestnej, regionálnej a medzinárodnej úrovni.
- Pochopiť sociálne a kultúrne vplyvy, ktoré determinujú ľudské hodnoty a správanie, vedomie individuálnej zodpovednosti za vzťah človeka k prostrediu ako spotrebiteľa výrobcu.
- Vedieť hodnotiť objektivnosť a závažnosť informácií o stave životného prostredia a komunikovať o nich, racionálne ich obhajovať a zdôvodňovať svoje názory a stanoviská.
- Využívať informačné a komunikačné technológie a prostriedky pri získavaní a spracúvaní informácií, ako aj pri prezentácii vlastnej práce.

PT: 3. Ochrana života a zdravia

- Rozvíjať postoje, vedomosti a zručnosti žiakov zamerané na ochranu života a zdravia v mimoriadnych situáciách, ktoré môžu vzniknúť vplyvom nepredvídaných skutočností ohrozujúcich človeka a jeho okolie.
- Zvládať situácie vzniknuté vplyvom priemyselných a ekologických havárií, dopravnými nehodami, živelnými pohromami a prírodnými katastrofami.
- Formovať vzťah k problematike ochrany svojho zdravia a života, tiež zdravia a života iných ľudí.
- Osvojiť si vedomosti a zručnosti v sebaochrane.

PT: 5. Tvorba projektu a prezentačné schopnosti

- Prezentácia svojej a skupinovej práce, písomne aj verbálne.
- Získavanie a spracovanie informácií.

PT: 6. Mediálna výchova

- Rozvíjať schopnosť uplatňovať stratégie kompetentného zaobchádzania s rôznymi druhmi médií a ich produktmi.
- Rozvíjať spôsobilosť zmysluplne, kriticky a selektívne využívať médiá a ich produkty (čo znamená viesť žiakov k tomu, aby lepšie poznali a chápali pravidlá fungovania „mediálneho sveta“, zmysluplne sa v ňom orientovali a selektovane využívali médiá a ich produkty podľa toho, ako kvalitne plnia svoje funkcie, najmä výchovno-vzdelávaciu a mravnú).
- Rozvíjať schopnosť vytvoriť si ako občan vlastný názor na médiá na základe prijímaných informácií.
- Rozvíjať schopnosť kriticky posudzovať mediálne šírené posolstvá, objavovať v nich to hodnotné, pozitívne formujúce ich osobnostný a profesijný rast, ale tiež ich schopnosť uvedomovať si negatívne mediálne vplyvy na svoju osobnosť a snažiť sa ich zodpovedným prístupom eliminovať.

PT: 7. Multikultúrna výchova

- Rozvíjať poznanie rozličných tradičných aj nových kultúr a subkultúr.
- Akceptovať kultúrnu rozmanitosť ako spoločenskú realitu.
- Rozvíjať toleranciu, rešpekt a prosociálne správanie a konanie vo vzťahu ku kultúrnej odlišnosti.
- Spoznávať svoju kultúru aj iné kultúry, históriu, zvyky a tradície ich predstaviteľov.
- Rešpektovať všetky kultúry ako rovnocenné a dokázať s ich príslušníkmi konštruktívne komunikovať a spolupracovať.

STRATÉGIE VYUČOVANIA:

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliadame na obsah vyučovania, na individualitu žiakov a klímu triedy tak, aby boli splnené stanovené ciele a rozvíjali sa kľúčové kompetencie žiakov pre daný predmet.

Pri výučbe biológie využívame najmä:

- riadený rozhovor (aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov)
- výklad učiteľa
- problémová metóda (upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému)
- rozprávanie (vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie)
- demonštračná metóda (demonštrácia s využitím dataprojektoru, interaktívnej tabule)
- prezentačná metóda (prezentácia s využitím dataprojektoru, interaktívnej tabule)
- kooperatívne vyučovanie (forma skupinového vyučovania – napr. vo dvojiciach)
- heuristická metóda (učenie sa riešením problémov)
- samostatná práca žiakov (s pracovným listom, s počítačom, s internetom)
- projektové, zážitkové vyučovanie
- tímová práca vo dvojiciach, skupinách pri tvorbe projektov

PEDAGOGICKÉ STRATÉGIE

Pri voľbe vyučovacích metód a foriem prihliada učiteľ na usporiadanie obsahu vyučovania, vlastné činnosti a činnosti žiakov zacielené na dosiahnutie stanovených cieľov a kompetencií žiakov. Voľba metód závisí od obsahu učiva, cieľov vyučovacích hodín, vekových a osobitostí žiakov a materiálneho vybavenia.

Z metód vyučovania sa uplatňujú:

1. ***motivačné metódy*** na vzbudenie záujmu žiakov o učebnú činnosť
 - motivačné rozprávanie /citové približovanie obsahu učenia/
 - motivačný rozhovor /aktivizovanie poznatkov a skúseností žiakov/
 - motivačný problém /upútanie pozornosti prostredníctvom nastoleného problému/
 - motivačná demonštrácia / vzbudenie záujmu pomocou ukážky/.
2. ***expozičné metódy*** pri vytváraní nových poznatkov a zručností

-rozprávanie /vyjadrovanie skúseností a aktívne počúvanie/
-rozhovor /komunikácia formou otázok a odpovedí/
-beseda/riešenie aktuálnych otázok celým kolektívom/
-demonštračná metóda /demonštrácia obrazov, modelov, prírodnín/
-pozorovanie
-manipulácia s predmetmi /praktické činnosti, pokusy, experimentovanie, didaktická hra/
-inštruktáž /vizuálne a auditívne podnety k praktickej činnosti, vedenie žiakov k pochopeniu slovného a písomného návodu/

3. **heuristická metóda** /učenie sa riešením problémov založenom na vymedzení a rozборе problému, tvorbe a výbere možných riešení a vlastnom riešení/

4. **projektová metóda** /riešenie projektu, komplexná praktická úloha, problém, téma, ktorej riešenie teoretickou aj praktickou činnosťou vedie k vytvoreniu určitého produktu/

5. **praktické aktivity** /samostatná činnosť na základe inštruktáže/

6. **práca s knihou a textom** /čítanie s porozumením, spracovanie informácií, učenie sa z textu, orientácia v štruktúre textu, vyhľadávanie, triedenie, využívanie podstatných informácií/

7. **aktivizujúce metódy**

-diskusia/vzájomná výmena názorov, argumentov, zdôvodňovanie za účelom riešenia problému/

-situačná metóda/riešenie problémového prípadu reálnej situácie so stretom záujmov/

-didaktická hra/sebarealizačné aktivity na uplatnenie záujmov a spontánnosti/

-kooperatívna vyučovanie/forma skupinového vyučovania založená na vzájomnej závislosti členov heterogénnej skupiny/

8. **fixačné metódy**

-metódy opakovania a precvičovania učiva: ústne a písomné opakovanie, opakovanie využitím učebnice a literatúry, domáce úlohy

Z organizačných foriem sa uplatňuje

1. **vyučovacia hodina**

/základného, motivačného, expozičného, fixačného, aplikačného, diagnostického typu/

2. **terénne pozorovania**

3. **praktické aktivity**

4. **exkurzia** /volí učiteľ podľa podmienok školy a regionálnych možností/

VÝCHOVNO-VZDELÁVACIE STRATÉGIE

Sociálne a komunikačné kompetencie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- efektívne využívať informačné zdroje
- používať odborný jazyk
- prezentovať sami seba, svoje postoje, názory a vedomosti

- zlepšovať svoj písomný, grafický a ústny prejav

Sociálne a personálne kompetencie

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- rešpektovať názory iných a seba samého
- tvorivo myslieť
- skupinovou prácou dosiahnuť spoločný cieľ

Kompetencia riešiť problémy

Výučba smeruje k tomu, aby žiaci mohli:

- posudzovať riešenie daného problému z hľadiska jeho správnosti a efektívnosti
- používať osvojené postupy pri samostatnej práci

KRITÉRIÁ HODNOTENIA:

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodického pokynu č. 22/2011 na hodnotenie žiakov základnej školy, ktoré schválilo MŠ SR pod č.: 2011-3121/12824:4-921 s platnosťou od 1.5.2011. Biológiu klasifikujeme. Hodnotiť žiaka a následne klasifikovať musíme komplexne, na princípe individuálneho prístupu k osobnosti a hľadať u žiaka iba dobré veci. Rozvíjame u žiakov správne sebahodnotenie i hodnotenie navzájom.

UČEBNÉ ZDROJE:

Učebnica	Materiálne učebné prostriedky	Ďalšie zdroje
Hantabálová I., Uhereková M.: Biológia pre 5.ročník základných škôl , EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2008	pomôcky z biologického kabinetu, rysovacie a písacie potreby, interaktívna tabuľa, dataprojektor,	preparáty, atlas, encyklopédie, plagáty, modely časti kvetu, modely húb, herbár, mikroskop, lupa, mikroskopické preparáty, modely plodov. internet
Hantabálová I., Uhereková M.: Biológia pre 6.ročník základných škôl , EXPOL PEDAGOGIKA, s.r.o., 2009		
Uhereková M. a kol.: Biológia pre 7. ročník základných škôl a 2. ročník gymnázia s osemročným štúdiom , EXPOL PEDAGOGIKA, 2010		
Uhereková, Bizubová: Biológia pre 8. ročník základných škôl a 3. ročník gymnázia s osemročným štúdiom , SPN 2011		
Uhereková a kol. Biológia pre 9. ročník základných škôl a 4. ročník gymnázia s osemročným štúdiom , Združenie EDUCO 2012		

Zodpovedná: Mgr. Katarína Kisková